

แนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1
**GUIDELINES FOR SKILLS DEVELOPMENT OF SCHOOL
ADMINISTRATORS IN THE 21st CENTURY UNDER LOEI
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1**

วีระยุทธ เรืองธรรม¹

สุชาติ บางวิเศษ²

ศักดินาภรณ์ นันท์³

^{1,2,3}มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

Weerayut Ruangtam¹

Suchat Bangwiset²

Sakdinaporn Nuntee³

^{1,2,3}Loei Rajabhat University

Corresponding Author E-mail: yutcyunicity@gmail.com

บทคัดย่อ

การพัฒนาทักษะของผู้บริหารจำเป็นต้องก้าวทันต่อ กระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการศึกษาอย่างรอบด้านและสมดุล ที่เป็นฐานหลักของการพัฒนาประเทศ การวิจัยครั้งนี้มี วัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา และ 3) ประเมินแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา วิจัยดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และ ความต้องการจำเป็น กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 302 คน ประกอบด้วยผู้บริหาร จำนวน 34 คน และ ครูผู้สอน จำนวน 268 คน โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครซี่และมอร์แกนและ วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ระยะที่ 2 ศึกษา แนวทาง มี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ขั้นตอนที่ 2 การร่าง แนวทาง และ ขั้นตอนที่ 3 การสนทนากลุ่ม กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และระยะที่ 3 การประเมินแนวทาง โดยการประเมินอิงผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบประเมินอิงผู้เชี่ยวชาญ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ด้วยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันของแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.58) สภาพ ที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.50) และค่าดัชนีลำดับความสำคัญ ของความต้องการจำเป็น เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล มีค่า (PNI_{Modified}=0.36 2) ด้านการริเริ่มสร้างสรรค์ มีค่า (PNI_{Modified}= 0.28 3) ด้านนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ มีค่า (PNI_{Modified}= 0.26) 2. แนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 มีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการริเริ่มสร้างสรรค์ ประกอบด้วย 3 วิธีดำเนินการ 4 โครงการ 5 กิจกรรม 9 วิธีปฏิบัติ 2) ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ประกอบด้วย 3 วิธีดำเนินการ 6 โครงการ 3 กิจกรรม 9 วิธีปฏิบัติ 3) ด้านการสื่อสาร ประกอบด้วย 3 วิธีดำเนินการ 4 โครงการ 5 กิจกรรม 9 วิธีปฏิบัติ 4) ด้านมนุษยสัมพันธ์ ประกอบด้วย 3 วิธีดำเนินการ 2 โครงการ 7 กิจกรรม 9 วิธีปฏิบัติ และ 5) ด้านนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ ประกอบด้วย 3 วิธีดำเนินการ 5 โครงการ 4 กิจกรรม 9 วิธีปฏิบัติ 3. ผลการประเมินแนวทาง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$, S.D. = 0.41) เรียงลำดับ จากค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านความเป็นไปได้ ($\bar{X} = 4.78$, S.D. = 0.41) ด้านความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.75$, S.D.= 0.42) และด้านความเป็นประโยชน์ ($\bar{X} = 4.74$, S.D. = 0.44)

คำสำคัญ: แนวทาง; การพัฒนา; ทักษะ; ผู้บริหารสถานศึกษา; ศตวรรษที่ 21;

ABSTRACT

The objectives of the research were (1) to study the current condition and desired condition. And necessary needs and guidelines for skills development of school administrators in the 21st century under the Loei Primary Educational Service Area Office 1, (2) to study guidelines for developing skills of Educational institution administrators, and (3) to evaluate the guidelines for developing the skills of school administrators. The study was divided into 3 phases. The first phase was to study the current conditions, the desired conditions, and the priority needs. The sample group was a total of 302 respondents; consisting of thirty-four school administrators and 268 teachers, selected by Krejcie and Morgan sample size calculating table, including the stratified random sampling method. The research instrument used for data collection was a questionnaire. The second phase to study the guidelines comprised three steps; the first step on the in-depth interview of three school administrators as key informants with the semi-structured interview, the second step on drafting the guidelines, and the third step on the focus group discussion of nine experts to assess and confirm the guidelines. The third phase was to evaluate the guidelines by connoisseurship of five experts. The descriptive statistics used for data analysis comprised frequency distribution, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and the modified priority needs index. The descriptive analytics was used for the qualitative data analysis. The research finding revealed that the current condition of the guidelines for developing the 21st century skills of school administrators under the Loei Primary Educational Service Area

Office 1 was totally found at a high level. ($\bar{X} = 3.82$, $SD = 0.58$). The desired condition was overall found at the highest level ($\bar{X} = 4.77$, $SD = 0.50$). The modified priority index of essential needs, in the descending order of top three level, was (1) Digital technology ($PNI_{Modified} = 0.36$), (2) Creativity ($PNI_{Modified} = 0.28$), and (3) Innovation for learning ($PNI_{Modified} = 0.26$). The other finding disclosed that the guidelines for the 21st century skill development of school administrators under the Loei Primary Educational Service Area Office 1 consisted of five elements; (1) the Creative Initiatives with three methods, four projects, five activities, and nine practices, (2) the Digital Technology with three methods, six projects, three activities, and nine practices, (3) the Communication with three methods, four projects, five activities, and nine practices, (4) the Human Relations with three methods, two projects, seven activities, and nine practices, and (5) the Innovation for Learning with three methods, five projects, four activities, and nine practices, respectively. Another finding informed that the guideline evaluation results overall, it is at the highest level. ($\bar{X} = 4.78$, $SD = 0.41$) Arranged from the mean from highest to lowest is the possibility side ($\bar{X} = 4.78$, $SD = 0.41$) Appropriateness aspect ($\bar{X} = 4.75$, $SD = 0.42$) and usefulness aspect ($\bar{X} = 4.74$, $SD = 0.44$).

Keywords: Guideline; Skill; Development; School Administrator; 21st Century;

บทนำ

กระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลกระทบต่อทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการเมืองของทุกประเทศอย่างรวดเร็ว ทำให้ทุกประเทศต้องมีการ ทบทวนวาระ ของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการศึกษาอย่างรอบด้านและสมดุลเพื่อเป็นฐานหลักของการ พัฒนาประเทศ และจากความก้าวหน้าทางด้าน Technology และนวัตกรรม (Innovation) ต่าง ๆ ที่ถูก สร้างสรรค์ขึ้นมา อย่างต่อเนื่อง ซึ่งขณะนี้ทุกคนได้ก้าวเข้ามาสู่ศตวรรษที่ 21 อย่างเต็มตัวซึ่งเป็นยุคที่ Digital Technology เข้ามา มีบทบาทอย่างมากกับชีวิตของทุกคน สิ่งเหล่านี้มีผลต่อมนุษย์ในทุก ๆ แง่มุมไม่ว่าจะเป็น การช่วยเรื่องพัฒนาการ ในการเรียนรู้ต่อสิ่งต่าง ๆ รอบตัวการเพิ่มศักยภาพในเรื่องของความคิดสร้างสรรค์ หรือแม้แต่เพิ่มทักษะในการช่วยเหลือตัวเองของมนุษย์จากการเรียนรู้และจากชีวิตประจำวันซึ่งเราจะพบว่า Technology นั้นเกี่ยวข้องกับเราทุกคนอยู่ตลอดเวลา รวมถึงการเปลี่ยนแปลงของบริษัทเศรษฐกิจและสังคม โลกอันเนื่องมาจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม 4.0 (The Fourth Industrial Revolution) มีนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาแทนที่กำลังคนที่ไร้ฝีมือและมีทักษะ ต่ำ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2557)

ดังนั้นการสร้างองค์ความรู้จึงเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาประเทศทั้งระบบ สอดคล้องกับ สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา (2560) ได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 12 โดยการกำหนดวิสัยทัศน์ของ กรอบแนวคิดแผนการศึกษาแห่งชาติว่า “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21” ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ที่สำคัญ โดยเฉพาะในยุทธศาสตร์ที่ 3 คือ การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย

และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยมีเป้าหมายดังนี้ ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย และทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 คนทุกช่วงวัยมีทักษะความรู้ความสามารถและสมรรถนะ ตามมาตรฐานการศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ สถานศึกษาทุกระดับ การศึกษาสามารถจัดกิจกรรม กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน แหล่งเรียนรู้ สื่อ ตำราเรียนนวัตกรรม และสื่อการเรียนรู้มีคุณภาพและมาตรฐานและประชาชนสามารถ เข้าถึงได้โดยไม่จำกัด เวลาและสถานที่ มีระบบและกลไกการวัดการติดตามและประเมินผลมีประสิทธิภาพ มีระบบการผลิตครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาได้มาตรฐานระดับสากล ครูอาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการ พัฒนาสมรรถนะ ตามมาตรฐาน และยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา โดยมีเป้าหมายดังนี้ มีโครงสร้าง บทบาทและระบบ การบริหารจัดการการศึกษามีความคล่องตัว ชัดเจน และสามารถตรวจสอบได้ จัดระบบการบริหารจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลต่อคุณภาพและ มาตรฐานการศึกษาทุกภาคส่วนของสังคม มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของ ประชาชนและพื้นที่มีกฎหมายและรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษารองรับลักษณะที่แตกต่าง กันของผู้เรียน สถานศึกษา และ ความต้องการกำลังแรงงานของประเทศ ระบบบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา มีความเป็นธรรม สร้างขวัญกำลังใจ และส่งเสริมให้ปฏิบัติงานได้อย่างเต็ม ตามศักยภาพ

วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์ และกมลรัตน์ ฉิมพาลี (2559) การพัฒนาประเทศไทยให้ก้าวไปสู่ Thailand 4.0 สิ่งสำคัญคือเราทุกคนจำเป็นต้องหาปัญหาให้ชัดเจน ยอมรับข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น มิฉะนั้นจะไม่สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ คุณลักษณะครูที่อยากเห็นในศตวรรษที่ 21 ควรมีลักษณะที่สำคัญคือ มีจิต วิญญาณแห่งความเป็นครู หรือมุ่งมั่นที่จะทำให้ศิษย์เป็นคนดีมีความรู้ บุคลิกภาพดี มีความรู้เรื่องKey ที่สอน เช่น มีเทคนิคการสอนดี มีทักษะการพูด ถ่ายทอดเข้าใจง่าย มีความรู้ความชำนาญด้าน ICT หากบุคลากร ทางการศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ ก็จะส่งผลถึงคุณภาพการศึกษา ปัญหาของการศึกษาไทย ในการประชุมรัฐมนตรีศึกษาอาเซียนเห็นพ้องกันว่า สภาพแวดล้อมทางการศึกษาของอาเซียนในปัจจุบัน “ห้องเรียน” ถูกสร้างขึ้นตั้งแต่ศตวรรษที่ 19 ส่วน “ครูผู้สอน” ผลิตมาจากหลักสูตรที่ใช้สำหรับการสอนใน ศตวรรษที่ 20 ในขณะที่ “นักเรียน” ยุคปัจจุบัน ต้องมีทักษะการทำงานในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเด็กเหล่านี้ ถือเป็น ผู้ที่เข้าใจคุณค่าของเทคโนโลยีดิจิทัลและมองหาโอกาสที่จะนำเทคโนโลยีนี้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ (Native Digital) ส่วนครูถือเป็นผู้อพยพสู่โลกดิจิทัล แต่สนใจและมองเห็นประโยชน์ ซึ่งไม่สามารถก้าวออกจาก เทคโนโลยีแบบเดิม จำเป็นต้องหันมาศึกษาและเรียนรู้พื้นฐานการใช้งานเทคโนโลยีใหม่นี้บ้าง (Immigrant Digital) ก็จึงจำเป็นต้องถือสมาร์ทโฟนไปพร้อมกับเด็กได้ด้วย

กระทรวงศึกษาธิการ (2558) ในยุคปัจจุบันสังคมไทยอยากเห็นผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีความรู้ และประสบการณ์สมกับเป็นผู้บริหารมืออาชีพแล้ว ผู้บริหารยุคใหม่ต้องเป็นผู้นำทางวิชาการเป็นผู้นำในการ ปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติโดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความสามารถในการ บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน” (School-Based Management) ซึ่งหมายถึงความสามารถที่จะ ประสานการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา ชุมชนและผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ความสามารถในการ

การใช้ทรัพยากร เพื่อการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตลอดจนจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพ เพื่อให้การ จัดการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐาน

การรณ สกกุลประดิษฐ์ (2559) เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวว่ารูปแบบการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 มีลักษณะเป็นการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน และนักเรียนกับนักเรียนด้วยกัน โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่มีอยู่มาช่วยในการเรียนการสอน ดังนั้นทักษะด้าน ICT จึงมีความสำคัญมากสำหรับครู ที่ต้องอาศัยเทคโนโลยีมาเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการให้เกิดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ในยุคดิจิทัลรวมถึงประโยชน์จากเทคโนโลยีในการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ให้กับนักเรียน เช่น ระบบการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยยึดถือภารกิจและพื้นที่ปฏิบัติงานเป็นฐานด้วยระบบ TEPE Online ระบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างครบวงจรด้วยระบบ DLT และDLTV ทำให้ครูไม่ต้องทิ้งชั้นเรียนเพื่อเข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งเป็นผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างทั่วถึง โดยการขับเคลื่อนการยกระดับคุณภาพการศึกษาจะต้องอาศัยความร่วมมือร่วมพลังจากบุคลากรทุกฝ่าย จำเป็นต้องมีการสร้างวัฒนธรรม การพัฒนาให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา และนั่นเป็นจุดที่ควรพัฒนาให้อยู่ที่คุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาถือเป็นกลไกหลักสำคัญในการสนับสนุน ส่งเสริม และเป็นผู้ดำเนินการดำเนินงาน โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาเป็นองค์กรที่จะนำนโยบายดังกล่าวสู่การปฏิบัติ ซึ่งแนวนโยบายนี้จะสำเร็จเป็นรูปธรรมได้ต้องอาศัย ทักษะภาวะผู้นำแห่งศตวรรษที่ 21 ในการนำพาสถานศึกษาของตนให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบายนั้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559) กล่าวว่า ประเทศไทยได้ประกาศวิสัยทัศน์ เพื่อกำหนดทิศทางพัฒนาประเทศของรัฐบาลโดยมีชื่อว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เพื่อพัฒนาทั้งด้าน เสถียรภาพความสงบสุข เศรษฐกิจที่เข้มแข็ง ด้านการใช้จ่ายจัดหางบประมาณเพื่อพัฒนาประเทศไทยให้มากขึ้นแก้ปัญหา ด้านสาธารณสุข ปลอดภัย การดูแลสุขภาพ และการศึกษาวิสัยทัศน์ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทย มีความสุขภายใต้ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และสนองตอบผลประโยชน์แห่งชาติ อันได้แก่การมีเอกราช อธิปไตยและบูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ การดำรงอยู่อย่างมั่นคงยั่งยืนของสถาบันหลัก ของชาติการดำรงอยู่ อย่างมั่นคงของชาติและประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบการอยู่ร่วมกันในชาติอย่าง สันติสุขเป็นปึกแผ่น มีความมั่นคงทางสังคมท่ามกลางพหุสังคมและการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็น มนุษย์ความเจริญเติบโต ของชาติความเป็นธรรมและความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของฐาน ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงาน ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติ ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสถานะแวดล้อมระหว่างประเทศและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ประสานสอดคล้อง กันด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี

ประยุทธ์ จันทร์โอชา (2562, หน้า 32) กล่าวว่า การเตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ 21 โดยสร้าง แพลตฟอร์มการเรียนรู้ใหม่ในระบบดิจิทัล ปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้มุ่งสู่ระบบการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ด้านวิศวกรรม คณิตศาสตร์ โปรแกรมเมอร์ และภาษาต่างประเทศ ส่งเสริมการเรียนรู้ ภาษาคอมพิวเตอร์ (Coding) ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา การพัฒนาโรงเรียนคุณภาพในทุกตำบลส่งเสริมการ พัฒนาหลักสูตรออนไลน์ของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เพื่อแบ่งปันองค์ความรู้ของสถาบันการศึกษาสู่สาธารณะ

เชื่อมโยงระบบการศึกษากับภาคปฏิบัติจริง ในภาคธุรกิจสร้างนักวิจัยใหม่และ นวัตกรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมของประเทศสร้างความรู้ความเข้าใจการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สื่อออนไลน์ และ โครงข่ายสังคมออนไลน์ของคนไทยเพื่อป้องกันและ ลดผลกระทบในเชิงสังคม ความปลอดภัย อาชญากรรม ทางไซเบอร์และสามารถใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการกระจายข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง การสร้างความ สมานฉันท์และความสามัคคีในสังคม รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ซึ่งมีผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 114 คน ที่ ผ่านมามีกิจกรรมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ การประชุมประจำเดือน การเชิญวิทยากรพิเศษมาให้ความรู้ การจัดกิจกรรมพัฒนาองค์กร การอบรม เป็นต้น ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาทุกคน ผ่านการอบรมก่อนเข้าสู่ ตำแหน่ง และการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1, 2566) ซึ่งกิจกรรม การพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21 เหล่านี้ถือว่าค่อนข้างน้อย

จากความสำเร็จและเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 เพื่อนำมาพัฒนาสถานศึกษาสู่ ความสำเร็จดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเตรียมการเพื่ออนาคต ศตวรรษที่ 21 ให้สอดคล้องกระแส การเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการนำประเทศไทยสู่ Thailand 4.0 โดยเริ่มจากการศึกษาสภาพปัญหาความต้องการ เพื่อ เป็นฐานข้อมูลแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 และนำไปทดลองใช้ ซึ่งคาดว่า จะเกิดผลดีตามมา กล่าวคือ ประโยชน์เชิงวิชาการ ทำให้ได้แนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหาร ในศตวรรษที่ 21 ประโยชน์เชิงนโยบายคือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 สามารถกำหนดเป็นนโยบาย ในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้แนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ สร้างขึ้น ประโยชน์ทางด้านสังคมและชุมชน ทำให้สถานศึกษามีการเปลี่ยนแปลง สังคมและชุมชน ให้การ ยอมรับในพฤติกรรมกรรมการบริหารจัดการ การศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา และประโยชน์ด้านอื่น ๆ เช่น คุณภาพการศึกษาสูงขึ้น ได้เผยแพร่งานวิจัยชิ้นนี้สู่สาธารณชนในรูปแบบต่าง ๆ เช่นทาง วารสาร ทาง การ บรรยาย (Oral) และ Poster เป็นต้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นแนวทางการพัฒนาทักษะ ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1
3. เพื่อประเมินแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 เป็นวิทยากรวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methodology) ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

ระยะที่ 3 การประเมินแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 156 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,215 คน รวมทั้งสิ้น 1,371 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 จำนวน 302 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 34 คน ครูผู้สอน จำนวน 268 คน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) และการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ (In-Depth Interviews of Experts) ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์แนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ โดยตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับนิยามศัพท์เฉพาะหรือเนื้อหาเท่ากับ 0.60 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 จำนวน 30 คน ใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

2. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. แบบประเมินแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ใน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการริเริ่มสร้างสรรค์ 2) ด้าน

เทคโนโลยีและดิจิทัล 3) ด้านการสื่อสาร 4)ด้านมนุษยสัมพันธ์ 5) ด้านนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ โดยแบบประเมินมีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ตามแบบชุดแบบสอบถามและผ่านระบบ Google Form เสนอต่อผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 302 คน

2. การสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารสถานศึกษา ในการให้สัมภาษณ์พร้อมบอกวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ ระบุวันเวลาที่ชัดเจน และส่งหนังสือขอ อนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยโดยการสัมภาษณ์ จากสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

3. แบบประเมินแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ได้แก่ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กำหนดคุณสมบัติเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก มีความรู้และประสบการณ์ทางด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 3 คน ทางด้านระเบียบวิธีวิจัย หรือสถิติ จำนวน 1 คน และทางด้านทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน และขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เพื่อทำหนังสือถึงผู้เชี่ยวชาญ ในการประเมินแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยแบบสอบถาม(Questionnaire) แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าดัชนีลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$)

2. การศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ประกอบด้วย 1) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง 2) การร่างแนวทาง (Drafting) โดยคัดเลือกจากค่าความต้องการจำเป็น 3 อันดับแรก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

3. การประเมินแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 เพื่อเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญประเมิน จำนวน 5 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ แนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 5 ด้าน โดยภาพรวม

สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ทักษะ ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	สภาพปัจจุบัน		แปลผล	สภาพที่ พึงประสงค์		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
1. การริเริ่มสร้างสรรค์	3.72	0.47	มาก	4.75	0.35	มากที่สุด
2. เทคโนโลยีดิจิทัล	3.62	0.38	มาก	4.92	0.26	มากที่สุด
3. การสื่อสาร	3.95	0.65	มาก	4.79	0.63	มากที่สุด
4. มนุษยสัมพันธ์	4.10	0.71	มาก	4.74	0.69	มากที่สุด
5. นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้	3.69	0.68	มาก	4.65	0.56	มากที่สุด
รวม	3.82	0.58	มาก	4.77	0.50	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบัน ของแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.71) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.38) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ($\bar{X} = 4.92$, S.D. = 0.26) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.56)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 มีประเด็นสำคัญที่ควรพิจารณาและนำมาอภิปรายผล ดังนี้

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาสภาพปัจจุบันโดยรวมในระดับมากที่สุด มีทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ การริเริ่มสร้างสรรค์ เทคโนโลยีดิจิทัล การสื่อสาร มนุษยสัมพันธ์ การเป็นผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องมีแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้การบริหารสถานศึกษานั้นมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ วิวัฒน์ บุญยง (2557) ที่ได้กล่าวทักษะการบริหารเป็นความสามารถ ความ

ชาญฉลาด ความคล่องแคล่วว่องไว ถูกต้องในการบริหารงานของผู้บริหารที่แสดงว่าเป็นผู้บริหารที่ดี มีประสิทธิภาพสามารถบริหารงานและนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ สอดคล้องกับ ชัยยนต์ เพาพาน (2559) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญและเป็นตัวแปรสำคัญในด้านการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่เกิดจากการบริหาร ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีคุณลักษณะโดดเด่น เหมาะสม มีความรู้เชิงทฤษฎี ทักษะ บทบาทหน้าที่ คุณธรรมและประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษายุคใหม่ เพื่อนำพาสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ สามารถสนองตอบต่อการแข่งขัน และทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก

ผลการศึกษานโยบายการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 พบว่ามีองค์ประกอบ 5 ด้าน **องค์ประกอบที่ 1 การริเริ่มสร้างสรรค์** ประกอบด้วย 1) มีการส่งเสริมให้ครูผู้สอนสามารถสร้างผลงานที่เกิดจากความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 2) มีการส่งเสริมให้ครูผู้สอนเป็นผู้ที่มีการคิดนอกกรอบ ไม่ตกอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ หรือความคุ้นเคยเดิม ๆ 3) มีการสนับสนุนให้ครูผู้สอนกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก และคิดอย่างสร้างสรรค์ เนื่องจากการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ต้องเริ่มจากการสร้างแรงกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลง หรือมีต้นแบบที่ประสบผลสำเร็จ และเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น แสดงความสามารถผ่านผลลัพธ์ จากผลงานนักเรียน และมีการยกย่อง ชื่นชมในการทำงาน สอดคล้องกับ อนุชิต วรรณสุทธิ (2546) กล่าวว่า ความสามารถการเป็นผู้นำผู้บริหารมีวิสัยทัศน์กว้างไกลกำหนดเป้าหมายสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กล้าปฏิรูป ปรับปรุงและพร้อมที่จะเป็น ผู้นำในการเปลี่ยนแปลง มีความสามารถประสานงานทำงานกับชุมชน องค์การต่าง ๆ สามารถจูงใจ ผู้ใต้บังคับบัญชาให้ทำงานเป็นทีมและมุ่งสู่เป้าหมายที่กำหนดได้ **องค์ประกอบที่ 2 เทคโนโลยีดิจิทัล** ประกอบด้วย 1) มีการสนับสนุนให้ครูผู้สอนใช้สื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook Line TikTok ในการติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับงานของสถานศึกษา 2) มีการส่งเสริมครูผู้สอนให้มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาพัฒนาการบริหารจัดการในสถานศึกษา เช่น การใช้เว็บไซต์ แอปพลิเคชัน Google Classroom Google Site เป็นต้น 3) มีวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูล สารสนเทศได้อย่างเป็นระบบ เนื่องจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ในการเรียนการสอน การติดต่อสื่อสาร และการรายงานผลการปฏิบัติงานเป็นสิ่งสำคัญสำหรับองค์กร สอดคล้องกับ ภูมิگانต์ ปังศรีวงศ์ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนตลาดหนองหวาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 พบว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า ครูมีการใช้ Google Site ในการจัดการเรียนการสอนและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีบทบาทและ มีประสิทธิภาพ ซึ่งมีบริบทที่มีลักษณะที่คล้ายคลึงกันสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในทุกโรงเรียน **องค์ประกอบที่ 3 ด้านการสื่อสาร** ประกอบด้วย 1) มีการรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของครูผู้สอนภายในสถานศึกษา 2) สามารถสื่อสาร หรือมอบหมายงาน ให้กับครูผู้สอนภายในสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ 3) การถ่ายทอดแนวคิดของตนเองไปยังครูผู้สอน ในสถานศึกษาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม เนื่องจากการสื่อสารเป็นการสร้างความเข้าใจและแนวปฏิบัติ ที่จะนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับ พรพิมล แก้วอุทัย (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหาร ในศตวรรษ

ที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามทัศนะของครู ผลการวิจัยพบว่า การสื่อสารยุคใหม่ต้องบริหารแบบมีส่วนร่วม และรับฟังความคิดเห็น ที่แตกต่าง ตัวผู้บริหารเอง ต้องมีองค์ความรู้ พร้อมทั้งต้องมีการร่วมพูดคุยกับฝ่ายที่เกี่ยวข้องแล้ววางแผนแก้ปัญหา ทำงานร่วมกันโดยรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นจะทำให้เรามีข้อมูลที่หลากหลายประกอบการตัดสินใจ สอดคล้องกับ แพรวดาว สอนงฝัน (2557) ที่ได้ศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 พบว่า ทักษะด้าน การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยที่ต่ำกว่าทักษะของผู้บริหารอีก 2 ทักษะ ได้แก่ ทักษะด้านการวางแผน และทักษะด้านการสร้างทีมงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนั้น ยังสอดคล้องกับ กาญจนา ศิลา (2566) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัด กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางเขน พบว่าด้านการสื่อสารมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก **องค์ประกอบที่ 4 ด้านมนุษยสัมพันธ์** 1) มีการสร้างแรงจูงใจให้ครูผู้สอนมีการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่ บรรลุ ตามเป้าหมายของสถานศึกษา 2) มีการแสดงความเห็นถึงความเป็นมิตรเป็นกันเองทำให้ครูผู้สอนมีความมั่นใจในการพูดคุยและปรึกษาหารือเรื่องต่าง ๆ 3) การประสานความสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อให้เกิดความร่วมมือ เนื่องจากผู้บริหาร มีความยืดหยุ่น เข้าใจในความแตกต่างระหว่างพฤติกรรม และวัฒนธรรม มีมนุษยสัมพันธ์ อธิบายที่ดีกับผู้ร่วมงาน ทุกระดับยอมรับนับถือให้เกียรติซึ่งกัน และกันเป็นแบบอย่างที่ดีและสร้างความศรัทธาแก่บุคคลรอบข้างสามารถทำงานร่วมกับคนได้ทุกประเภทมีความเป็นกันเองทำงานแบบครอบครัวและเพื่อนร่วมงาน สอดคล้องกับ ชุมพร ภาวนตรี (2558) ได้ทำวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ และความคาดหวังของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหาร สถานศึกษา เป็นคนยิ้มแย้มแจ่มใส กิริยา วาจา สุภาพ ยกย่อง และให้เกียรติผู้ร่วมงาน และผู้บริหาร สถานศึกษารู้จักเอาใจเขา มาใส่ใจเรา ช่วยเหลือผู้อื่น และยกย่องชมเชยผู้กระทำความดี **องค์ประกอบที่ 5 ด้านนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้** ประกอบด้วย 1) มีวิธีการสนับสนุนให้ครูผู้สอนและผู้เรียน ผลิตสื่อนวัตกรรมใหม่ ๆ 2) มีวิธีส่งเสริมรูปแบบวิธีการจัดการเรียนรู้ในลักษณะ ที่เน้นความร่วมมือทั้งผู้เรียน กับผู้เรียนและผู้เรียนกับครูผู้สอน 3) มีการส่งเสริมการจัดสภาพแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เช่น ห้องภาพยนตร์เพื่อการเรียนรู้ ห้องเรียนสามมิติ และ ศูนย์การเรียนรู้ เนื่องจากการผลิตสื่อ และการใช้สื่อนวัตกรรมใหม่ ๆ จะให้ส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอน และการทำงาน สอดคล้องกับ อนิรุทธิ์ อมรแก้ว (2561) ได้ทำการวิจัยในเรื่อง ทักษะของผู้บริหารที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ผลการวิจัย พบว่าด้านทักษะนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูผู้สอนและผู้เรียนผลิตสื่อนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่ทันสมัยต่อการจัดการเรียนการรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

ข้อเสนอแนะ

1. ผลการวิจัย ด้านการริเริ่มสร้างสรรค์ ข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือผู้บริหารสถานศึกษา มีการส่งเสริมให้ครูผู้สอนสามารถสร้างสรรค์ผลงานที่เกิดจากความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นทักษะสำคัญ ที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการส่งเสริมครูผู้สอนในการสร้างผลงานที่เกิดจากความคิดของครูผู้สอน และสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ เกี่ยวกับการสร้างผลงานนั้น และมีการชื่นชมให้กำลังใจในการทำงาน

2. ผลการวิจัย ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา มีการสนับสนุนให้มีอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงครอบคลุมในทุกที่ของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญ กับการสร้างแหล่งเรียนรู้เพื่อให้ครูได้ใช้และนักเรียนเข้ามาศึกษาหาความรู้ได้ตลอดเวลา (Learning happens anytime and anywhere.)

3. ผลการวิจัย ด้านการสื่อสาร ข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือผู้บริหารสถานศึกษา สามารถสื่อสารหรือมอบหมายงานให้กับบุคลากรภายในสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีการสื่อสารหรือมอบหมายงานต้องสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน เป้าหมายในการดำเนินงาน และวิธีการดำเนินงาน ตามความถนัดและความสนใจของครูผู้สอน

4. ผลการวิจัย ด้านมนุษยสัมพันธ์ ข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือครูผู้บริหารสถานศึกษา มีความสม่ำเสมอในการพูดจาทักทายกับบุคลากรเพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องให้ความสำคัญ ในการพูดคุยทักทาย กับครูผู้สอนเพื่อสร้างบรรยากาศในการทำงานที่ดี และการไว้ใจระหว่างผู้บริหารกับครูผู้สอน

5. ผลการวิจัย ด้านนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ ข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดใจกว้างยอมรับมุมมองโลกทัศน์ใหม่ ๆ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาระบบการทำงาน ผู้บริหารควรมีการเปิดใจในการรับฟัง หรือยอมรับในการสร้างสรรค์ผลงานใหม่ ๆ และยอมรับแนวคิดใหม่ ๆ ของครูผู้สอน

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

แนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลอย เขต 1

1.ด้านการริเริ่มสร้างสรรค์

1.1 มีการส่งเสริมให้ครูผู้สอนสามารถสร้างผลงานที่เกิดจากความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

1.2 มีการส่งเสริมให้ครูผู้สอนเป็นผู้ที่มีการคิดนอกกรอบ ไม่ตกอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ หรือความคุ้นเคย เดิม ๆ

1.3 มีการสนับสนุนให้ครูผู้สอน กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก และคิด อย่างสร้างสรรค์

2.ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล

2.1 มีการสนับสนุนให้ครูผู้สอนใช้สื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook Line TikTok ในการติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับงานของสถานศึกษา

2.2 มีการส่งเสริมครูผู้สอนให้มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาพัฒนาการบริหารจัดการในสถานศึกษา เช่น การใช้เว็บไซต์ แอปพลิเคชัน Google Classroom Google Site เป็นต้น

2.3 มีวิธีการ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สารสนเทศได้อย่างเป็นระบบ

3.ด้านการสื่อสาร

3.1 มีการรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของครูผู้สอนภายในสถานศึกษา

3.2 สามารถสื่อสาร หรือมอบหมายงาน ให้กับครูผู้สอนภายในสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

3.3 การถ่ายทอดแนวคิดของตนเองไปยังครูผู้สอนในสถานศึกษาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

4. ด้านมนุษยสัมพันธ์

4.1 มีการสร้างแรงจูงใจให้ครูผู้สอนมีการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่ บรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษา

4.2 มีการแสดงความเห็นถึงความเป็นมิตร เป็นกันเองทำให้ครูผู้สอนมีความมั่นใจในการพูดคุย แลกเปลี่ยนหรือเรื่องต่าง ๆ

4.3 การประสานความสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการบริหารสถานศึกษา

5. ด้านนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้

5.1 มีวิธีการสนับสนุนให้ครูผู้สอน และผู้เรียนผลิตสื่อ นวัตกรรมใหม่ ๆ ที่ทันสมัยต่อการจัดการเรียนรู้

5.2 มีวิธีส่งเสริมรูปแบบวิธีการจัดการเรียนรู้ในลักษณะ ที่เน้นความร่วมมือทั้งผู้เรียน กับผู้เรียน และผู้เรียนกับครูผู้สอน

5.3 มีการส่งเสริมการจัดสภาพแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เช่น ห้องภาพยนตร์เพื่อการเรียนรู้ ห้องเรียนสามมิติ และศูนย์การเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). *ผู้บริหารในยุคปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

กาญจนา ศิลา. (2566). *การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัด กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางเขน*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การุณ สกุลประดิษฐ์. (2559). สพฐ.ชูโมเดลTEPE Online ลุยพัฒนาครู-บุคลากรศึกษา. *ออนไลน์*. สืบค้น 10 ตุลาคม 2563. แหล่งสืบค้น <https://mgronline.com/daily/detail/9590000066241>

ชัยยนต์ เพาพาน. (2559). *ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ในศตวรรษที่ 21. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติ ครุศาสตร์ ครั้งที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น สู่ประชาคมอาเซียน: ทิศทางใหม่ในศตวรรษที่ 21*. กาลสินธุ์: มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์.

ชุมพร ภาমনตรี. (2558). *คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้และความคาดหวังของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ร้อยเอ็ด: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.

ณัฐกานต์ ปังศรีวงศ์. (2563). *การพัฒนาทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนตลาดหนองหวาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา*

- ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). สุราษฎร์ธานี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ประยุทธ์ จันทร์โอชา. (2562: 32). คำแถลงนโยบายของนายกรัฐมนตรี. สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. ออนไลน์. สืบค้น 20 ธันวาคม 2564. แหล่งสืบค้น <https://shorturl.asia/A5fsE>
- พรพิมล แก้วอุทัย. (2563). ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามทัศนะของครู. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นครราชสีมา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์ และกมลรัตน์ ฉิมพาลี. (2559). ห้องเรียนแห่งอนาคต เปลี่ยนครูให้เป็นโค้ช!. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- วิวัฒน์ บุญยง. (2557). ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2557). วารสารวิจัยการศึกษา. 2(4). กรกฎาคม-กันยายน 2557.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- อนุชิต วรรณสุทธิ (2546). การศึกษาคูณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพในอนาคต. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- Cronbach, Lee J. (1990). *Essentials of Psychological Testing*. New York: McGraw-Hill.
- Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Likert, R.A. (1961, May). Technique for the Measurement of Attitudes. *Arch Psychological*, 25(140), 1-55.